

E. U. de Enfermería (Povisa)

ORGANIZACIÓN ACADÉMICA

(*)
En lo que respecta al desarrollo de dicho Plan, el objetivo primordial de la escuela es formar profesionales ENFERMEROS.

ENFERMERÍA es hoy en día una disciplina compleja del área de salud, con un gran impacto social que constantemente aumenta sus funciones para satisfacer las necesidades que impone el cuidado de la salud en un mundo en cambio, siendo además un elemento esencial en la planificación comunitaria de los servicios de salud.

Así pues la profesión ENFERMERA abarca los cuidados, autónomos y en colaboración, que se prestan a las personas de todas las edades, familias, grupos y comunidades, enfermos o sanos, en todos los contextos, e incluye la promoción de la salud, la prevención de la enfermedad, y los cuidados de los enfermos, discapacitados, y personas moribundas.

Funciones esenciales de la enfermería son la defensa, el fomento de un entorno seguro, la investigación, la participación en la política de salud y en la gestión de los pacientes y los sistemas de salud, y la formación. Siendo aun una ciencia joven cuenta con principios propios, pero al ser una profesión vinculante exige que se nutra de otros conocimientos alcanzados por las ciencias medicas, a su vez sustentadas por los avances en biología, sociología y psicología.

Esto aporta a nuestra profesión una sólida formación teórico-práctica en sus CUATRO FUNCIONES : ASISTENCIAL, DOCENTE, GESTORA E INVESTIGADORA que permite al terminar los estudios de Grado desempeñar de forma altamente cualificada la profesión y trabajar en colaboración con otros profesionales de la salud para conseguir objetivos comunes. Y para llegar a esta meta, la formación del alumno se apoya en tres pilares fundamentales:

- El desarrollo de clases teórico-prácticas enfocadas a la resolución de problemas.
- El fomento de la aplicación práctica de los conceptos teóricos.
- Evaluación continuada del alumno por medio de tutorías.

El profesorado está formado en su mayor parte por especialistas en cada una de las materias que se imparten. Dentro de la filosofía de la Escuela tienen un apartado importante las relaciones internacionales; el intercambio de estudiantes y profesores a través del Programa Sócrates-Erasmus dentro del ámbito europeo. Esto permite que tanto profesores como alumnos tengan una visión más amplia de la profesión y su desarrollo en otros países, lo que adquiere una especial relevancia en una época donde los cambios tanto sociales como profesionales se suceden con gran rapidez, y en la que las posibilidades de trabajo se han ampliado al ámbito europeo.

El título de Graduado en Enfermería es válido en toda España y con los efectos legales que los convenios internacionales otorgan para otros países.

ORGANIZACIÓN CURSOS ACADÉMICOS

El plan de estudios de Grado tiene 240 CRÉDITOS ECTS distribuidos según tabla:

TIPO CREDITOS A CURSAR POR EL ALUMNO/A: OFERTA DEL CENTRO

Formación básica (FB) 60
Obligatorios 78
Optativos 12/ 24
Prácticas externas 78
TFG (Trabajo fin de grado) 12
TOTAL 240

DISTRIBUCIÓN MATERIAS CURSO/SEMESTRE :

MÓDULO	MATERIA	ASIGNATURA	ECTS	CARÁCTER (OBLIGATORIA/OPTATIVA)	CUATRIMESTRE	CURSO
MÓDULO FORMACIÓN BÁSICA COMÚN	ANATOMIA HUMANA	ANATOMIA HUMANA	9	OBLIGATORIA	1º	1º
	PSICOLOGIA	PSICOLOGIA	9	OBLIGATORIA	1º	1º
	BIOQUIMICA	BIOQUIMICA	6	OBLIGATORIA	1º	1º
	FISIOLOGIA	FISIOLOGIA	9	OBLIGATORIA	2º	1º
	ESTADISTICA	ESTADISTICA	6	OBLIGATORIA	2º	1º
	IDIOMA MODERNO	INGLES TÉCNICO	6	OBLIGATORIA	2º	1º
		INTRODUCCION A LA ENFERMERIA CLÍNICA	6	OBLIGATORIA	1º	2º
	FARMACOLOGIA Y DIETETICA	9	OBLIGATORIA	1º	2º	
MÓDULO CIENCIAS DE LA ENFERMERÍA	ENFERMERÍA COMUNITARIA	ENFERMARÍA COMUNITARIA I	6	OBLIGATORIA	1º	1º
		ENFERMARÍA COMUNITARIA II	9		2º	2º
		FUNDAMENTOS DE ENFERMARÍA	9	OBLIGATORIA	2º	1º
	ENFERMERÍA CLÍNICA	ENFERMARÍA CLÍNICA I	9	OBLIGATORIA	1º	2º
		ENFERMARÍA CLÍNICA II	6		2º	2º
		ENFERMARÍA CLÍNICA III	6		1º	3º
		ÉTICA Y LEGISLACIÓN	6	OBLIGATORIA	1º	2º
		GESTIÓN DE ENFERMERÍA	6	OBLIGATORIA	2º	2º
		ENFERMERÍA MATERNO INFANTIL	9	OBLIGATORIA	1º	3º
		ENFERMERÍA GERIÁTRICA Y CUIDADOS PALIATIVOS	6	OBLIGATORIA	2º	3º
ENFERMERÍA DE SALUD MENTAL		6	OBLIGATORIA	2º	3º	
MÓDULO PRÁCTICAS TUTELADAS Y TRABAJO FIN DE GRADO	PRÁCTICAS CLÍNICAS	PRÁCTICAS CLÍNICAS I	9	OBLIGATORIA	2º	2º
		PRÁCTICAS CLÍNICAS II	15	OBLIGATORIA	1º	3º
		PRÁCTICAS CLÍNICAS III	18	OBLIGATORIA	2º	3º
		PRÁCTICAS CLÍNICAS IV	18	OBLIGATORIA	1º	4º
		PRÁCTICAS CLÍNICAS V	18	OBLIGATORIA	2º	3º
		TRABAJO FIN DE GRADO	12	OBLIGATORIA	1º Y 2º	4º
MÓDULO MATERIAS OPTATIVAS	POVISA	ENFERMERÍA DE URGENCIAS Y CUIDADOS CRÍTICOS	6	OPTATIVA	1º	4º
		INTRODUCCIÓN A LA ENFERMERÍA AVANZADA	6	OPTATIVA	1º	4º
		ANTROPOLOGÍA DE LA SALUD	6	OPTATIVA	1º	4º
		ATENCIÓN DE ENFERMERÍA EN EMERGENCIAS Y CATÁSTROFES	6	OPTATIVA	1º	4º

Las materias son cuatrimestrales finales.

El calendario de exámenes , los horarios y las guías docentes de las asignaturas de cada curso, se rigen según normativa de la Universidad de Vigo en ellas podeis ver :

- Competencias de la materia
- Programa materia
- Planificación docente
- Metodología docente
- Tipos evaluación
- Bibliografía

PERSONAL DOCENTE

(*)PERSONAL ACADÉMICO GENERAL E.U.ENFERMERÍA POVISA:

Será requisito ineludible para ser profesor/a de la Escuela tener la titulación requerida por la legislación vigente y obtener la

"VENIA DOCENDI" de la Universidad de Vigo para la materia o disciplina que vaya a desarrollar.

La "VENIA DOCENDI" será solicitada por la Escuela con carácter previo a la formalización de cualquier contrato de profesorado; tendrá el carácter de permanente, salvo revisión realizada a propuesta del Delegado de la Universidad.

La "VENIA DOCENDI" será otorgada por el Rector a petición de los respectivos centros adscritos y después del informe del delegado de la Universidad.

La "VENIA DOCENDI" constituye un requisito explícito por parte de la Universidad de Vigo de que cada profesorado de un centro adscrito cumple con los requisitos exigidos para la docencia en el centro y facultan, al mismo tiempo, para firmar las actas oficiales de calificación de los estudiantes.

El profesorado que no posea "VENIA DOCENDI" no podrá formar parte del cuadro de personal docente ni ejercer la docencia en un centro adscrito a la Universidad de Vigo.

La selección del personal docente e investigador de los centros adscritos se llevará a cabo respetando los principios de igualdad, mérito y capacidad de acuerdo con lo establecido en la legislación vigente.

El nombramiento y contratación del personal docente e investigador de los antedichos centros le corresponden al titular de los mismos, una vez que los candidatos propuestos soliciten de la Universidad de Vigo la "VENIA DOCENDI" correspondiente.

CUADRO GENERAL DEL PROFESORADO SEGÚN CATEGORÍA ACADÉMICA, SU VINCULACIÓN CON LA UNIVERSIDAD Y SU DEDICACIÓN AL TÍTULO.

CATEGORÍA ACADÉMICA	Nº	VINCULACIÓN CON LA UNIVERSIDAD	DEDICACIÓN AL TÍTULO	
			Total	Parcial
Doctor/a	11	Venia docendi	5	6
Licenciados/as general	5	Venia docendi	4	1
Graduados/as en enfermería	11	Venia docendi	5	6
Licenciados/as especialistas	11	Venia docendi	4	7
Diplomados/as y graduados/as enfermeros/as especialistas	2	Venia docendi		2
Diplomados/as enfermería	1	Venia docendi	1	

PORCENTAJE DE PROFESORADO CON EL TÍTULO DE DOCTOR.

	FRECUENCIA	PORCENTAJE
DOCTORES	11	26,8%
NO DOCTORES	30	73,2%

TOTAL	41	100%
--------------	-----------	-------------

DISTRIBUCIÓN DE PROFESORADO POR DEDICACIÓN AL TÍTULO.

	FRECUENCIA	PORCENTAJE
PROFESORES CON DEDICACIÓN A TIEMPO COMPLETO	8	25%
Otros (externos)	24	75%
TOTAL		100%

DISTRIBUCIÓN DEL PROFESORADO POR EXPERIENCIA DOCENTE.

	FRECUENCIA	PORCENTAJE
MENOS DE 5 AÑOS	12	29,27%
ENTRE 5 Y 10 AÑOS	11	26,83%
MÁS DE 10 AÑOS	18	43,90%
TOTAL	41	100%

DISTRIBUCIÓN DEL PROFESORADO POR EXPERIENCIA INVESTIGADORA.

	FRECUENCIA	PORCENTAJE
MENOS DE 5 AÑOS	10	24,40%
ENTRE 5 Y 10 AÑOS	7	17,06%
MÁS DE 10 AÑOS	10	24,40%
NS/NC	14	34,14%
TOTAL	41	100%

DISTRIBUCIÓN DEL PROFESORADO POR EXPERIENCIA PROFESIONAL DIFERENTE A LA ACADÉMICA O

INVESTIGADORA.

	FRECUENCIA	PORCENTAJE
MENOS DE 5 AÑOS	10	24,39%
ENTRE 5 Y 10 AÑOS	11	26,82%
MÁS DE 10 AÑOS	13	31,07%
NS/NC		
TOTAL	34	82,28%

La figura de coordinador/a de curso, asegura la adecuada coordinación docente en el proceso de programación de la evaluación continuada de las materias en cada curso académico a través de reuniones de seguimiento y coordinación.

Esas reuniones de curso, arrancarán con una inicial, previa al comienzo de curso, en la que el coordinador planteará un calendario de actividades cuyo fin último es que no se produzcan solapamientos entre las distintas actividades que se proponen en las distintas guías docentes. Adicionalmente, esas reuniones iniciales servirán también para corregir la tendencia a incluir un excesivo número de actividades.

Se busca, por tanto, que la evaluación continuada se materialice en una distribución equilibrada de tareas a lo largo de todo el curso académico, apoyada en una programación racional de las materias. Para lograrlo, se dispondrán con cierta periodicidad reuniones de seguimiento y el coordinador del curso emitirá informes de seguimiento, destinados a mantener informados al Profesorado y Dirección sobre incidencias y eventos relevantes. Al finalizar el curso se celebrará una última reunión destinada a hacer balance y destacar posibles problemáticas a resolver para el siguiente curso.

RELACIÓN DE COORDINADORES CURSO ACADÉMICO:

Coordinador **1º** Curso:

Vicente Suárez González

Coordinador **2º** Curso:

Esperanza Mª Giraldez Miranda

Coordinador **3º** Curso:

Alicia Muiños Álvarez

Coordinador **4º** Curso:

Alfonso Eduardo Maldonado Arroyo

Además, existen las figuras del coordinador/a de prácticas externas (de ser el caso) y del trabajo de fin de grado, que se encargarán de coordinar los distintos/as tutores/as.

La Escuela de Enfermería de POVISA establecerá reuniones periódicas con las escuelas ubicadas en Vigo que comparten centros de prácticas para facilitar la coordinación vertical entre cursos de las prácticas y el intercambio de experiencias.

Con ello se persigue analizar las distintas propuestas de mejora, establecer criterios básicos de evaluación y organizar actividades conjuntas que afecten a más de una materia, por citar algunos objetivos concretos.

En definitiva, el sistema de coordinación que se propone constituye un elemento fundamental en la introducción de los nuevos objetivos y metodologías y, sobre todo, servirá para profundizar en una mejor y mayor coordinación entre docentes y entre éstos y el Centro.

En un futuro, dado que la coordinación del conjunto de actividades resulta clave para el adecuado aprovechamiento del alumnado, se pretende continuar este diseño, adecuándolo a las nuevas exigencias y tratando de garantizar niveles satisfactorios de coordinación vertical y horizontal.

PERSONAL NO DOCENTE E.U.ENFERMERÍA POVISA:

PAS: PERSONAL DE ADMINISTRACIÓN Y SERVICIOS.

- 1 Jefe de Servicios administrativos

- 1 oficial administrativo a tiempo completo.
- 1 auxiliar administrativo a tiempo completo

INFORMACIÓN ESTUDIANTES PRIMERO Y TRASLADOS

ESCUELA UNIVERSITARIA DE ENFERMERÍA POVISA

INFORMACIÓN GENERAL.

La Escuela Universitaria de Enfermería de POVISA, adscrita a la Universidad de Vigo, nació oficialmente en el año 1991 bajo el patronazgo del HOSPITAL POVISA con la idea de desarrollar una función docente que consideraba adecuada y beneficiosa para un HOSPITAL de sus características, formando profesionales de Enfermería que cuando terminaran sus estudios, pudieran pasar a formar parte de la División de Enfermería del hospital.

Nuestra Escuela se rige por la Legislación Universitaria vigente, y por tanto, el Plan de Estudios está homologado y compartido por las otras E.U.E. adscritas a la Universidad de Vigo, la cual emite el título de Grado en Enfermería, lo que nos permite una comunicación fluida y facilita los posibilidad de traslados de estudiantes entre las Escuelas que en su momento pudieran surgir.

Las clases teóricas se imparten en las instalaciones en la calle Romil 75-77 y las prácticas se realizan en los distintos Departamentos, Servicios y Laboratorios del Hospital Povisa, y en hospitales de la red pública, así como en Centros de Salud y Residencias de la Tercera edad.

EQUIPO DIRECTIVO:

- **Director:** Alfonso García Suárez
- **Subdirectora:** Mª Concepción Agras Suárez
- **Secretario:** Ángel Marcial Pérez

Además cada uno de los cursos del Grado tiene un tutor que será referente de los alumnos con respecto a temas relacionados con la docencia.

TUTOR 1º CURSO:

- **VICENTE SUÁREZ GONZÁLEZ** profesor de la materia **PSICOLOGÍA** de 1º curso

TUTOR 2º CURSO:

- **MARÍA GIRALDEZ MIRANDA** profesora de la materia **INTRODUCCIÓN A LA ENFERMERÍA CLÍNICA** de 2º curso.

TUTOR 3º CURSO:

- **ALICIA MUIÑOS ALVAREZ** profesora de la materia **ENFERMERIA CLINICA III** de 3º curso.

TUTOR 4º CURSO:

- **EDUARDO MALDONADO ARROYO** profesor de la materia de **TFG** de 4º curso.

PLAN DE ESTUDIOS

En lo que respecta al desarrollo de dicho Plan, el objetivo primordial de la escuela es formar profesionales **ENFERMEROS**.

ENFERMERÍA es hoy en día una disciplina compleja del área de salud, con un gran impacto social que, constantemente, aumenta sus funciones para satisfacer las necesidades que impone el cuidado de la salud en un mundo en cambio, siendo además un elemento esencial en la planificación comunitaria de los servicios de salud.

Así pues la profesión **ENFERMERA** abarca **los cuidados, autónomos y en colaboración, que se prestan a las personas de todas las edades, familias, grupos y comunidades, enfermos o sanos, en todos los contextos, e incluye la promoción de la salud, la prevención de la enfermedad, y los cuidados de los enfermos,**

discapacitados, y personas moribundas. Funciones esenciales de la enfermería son la defensa, el fomento de un entorno seguro, la investigación, la participación en la política de salud y en la gestión de los pacientes y los sistemas de salud, y la formación.

Siendo aun una ciencia joven cuenta con principios propios, pero al ser una profesión vinculante exige que se nutra de otros conocimientos alcanzados por las ciencias médicas, a su vez sustentadas por los avances en biología, sociología y psicología.

Esto aporta a nuestra profesión una sólida formación teórico-práctica en sus **CUATRO FUNCIONES: ASISTENCIAL, DOCENTE, GESTORA E INVESTIGADORA** que permite al terminar los estudios de Grado desempeñar de forma altamente cualificada la profesión y trabajar en colaboración con otros profesionales de la salud para conseguir objetivos comunes.

Y para llegar a esta meta, la formación del alumno se apoya en tres pilares fundamentales:

□ *El desarrollo de clases teórico-prácticas enfocadas a la resolución de problemas.*

□ *El fomento de la aplicación práctica de los conceptos teóricos.*

□ *Evaluación continuada del alumno por medio de tutorías.*

El profesorado está formado en su mayor parte por especialistas en cada una de las materias que se imparten.

Dentro de la filosofía de la Escuela tienen un apartado importante las relaciones internacionales; el intercambio de estudiantes y profesores a través del Programa Sócrates-Erasmus dentro del ámbito europeo.

Esto permite que tanto profesores como alumnos tengan una visión más amplia de la profesión y su desarrollo en otros países, lo que adquiere una especial relevancia en una época donde los cambios tanto sociales como profesionales se suceden con gran rapidez, y en la que las posibilidades de trabajo se han ampliado al ámbito europeo.

El título de Graduado en Enfermería es válido en toda España y con los efectos legales que los convenios internacionales otorgan para otros países.

ORGANIZACIÓN CURSOS ACADÉMICOS

El plan de estudios de Grado tiene **240 CRÉDITOS ECTS** distribuidos según tabla:

TIPO CRÉDITOS A CURSAR POR EL ALUMNO/A OFERTA DEL CENTRO

Formación básica (FB) 60, Obligatorios 78, Optativos 12, Practicas externas 78, TFG (Trabajo fin de grado) 12 .**TOTAL 240.**

DISTRIBUCIÓN MATERIAS CURSO/SEMESTRE

PRIMER CURSO

- ANATOMÍA HUMANA 9 ECTS , 1º Semestre ,FORMACIÓN BÁSICA
- PSICOLOGÍA 9 ECTS , 1º Semestre, FORMACIÓN BÁSICA
- BIOQUÍMICA 6 ECTS, 1º Semestre ,FORMACIÓN BÁSICA
- ENFERMERÍA COMUNITARIA I 6 ECTS, 1º Semestre, OBLIGATORIO
- FISIOLOGÍA 9 ECTS , 2º Semestre, FORMACIÓN BÁSICA
- ESTADÍSTICA 6 ECTS, 2º Semestre, FORMACIÓN BÁSICA
- FUNDAMENTOS DE ENFERMERÍA 9 ECTS, 2º Semestre, OBLIGATORIO
- INGLES TÉCNICO 6 ECTS, 2º Semestre , FORMACIÓN BÁSICA

SEGUNDO CURSO

- INTRODUCCIÓN A LA ENFERMERÍA CLÍNICA 6 ECTS ,1º Semestre, FORMACIÓN BÁSICA
- ÉTICA Y LEGISLACIÓN 6 ECTS, 1º Semestre ,OBLIGATORIO
- FARMACOLOGÍA Y DIETÉTICA 9 ECTS, 1º Semestre, FORMACIÓN BÁSICA

- ENFERMERÍA CLÍNICA I 9 ECTS, 1º Semestre ,OBLIGATORIO
- ENFERMERÍA CLÍNICA II 6 ECTS, 2º Semestre, OBLIGATORIO
- ENFERMERÍA COMUNITARIA II 9 ECTS, 2º Semestre, OBLIGATORIO
- GESTIÓN DE ENFERMERÍA 6 ECTS, 2º Semestre, OBLIGATORIO
- PRACTICAS CLÍNICAS I 9 ECTS, 2º Semestre, OBLIGATORIO

TERCER CURSO

- ENFERMERÍA CLÍNICA III 6 ECTS , 1º Semestre, OBLIGATORIO
- ENFERMERÍA MATERNO INFANTIL 9 ECTS ,1º Semestre, OBLIGATORIO
- PRACTICAS CLÍNICAS II 15 ECTS , 1º Semestre, OBLIGATORIO
- ENFERMERÍA GERIÁTRICA Y CUIDADOS PALIATIVOS 6 ECTS ,2º Semestre, OBLIGATORIO
- ENFERMERÍA EN SALUD MENTAL 6 ECTS, 2º Semestre, OBLIGATORIO
- PRACTICAS CLINICAS III 18 ECTS, 2º Semestre, OBLIGATORIO

CUARTO CURSO

- OPTATIVA I 6 ECTS, 1º Semestre, OPTATIVO
- OPTATIVA II 6 ECTS, 1º Semestre, OPTATIVO
- PRACTICAS CLÍNICAS IV 18 ECTS, 1º Semestre, OBLIGATORIO
- PRACTICAS CLÍNICAS V 18 ECTS ,2º Semestre, OBLIGATORIO
- TRABAJO FIN DE GRADO 12 ECTS, 2º Semestre ,OBLIGATORIO

Las materias son cuatrimestrales finales.

El calendario de exámenes se rige según normativa de la Universidad de Vigo, **(se adjunta)**.

Tenéis a vuestra disposición en la página de la EUE POVISA www.cepovisa.com un enlace con la Universidad de Vigo para la visualización de las guías docentes de las asignaturas de cada curso:

En ellas podéis ver:

- Competencias de la materia
- Programa materia
- Planificación docente
- Metodología docente
- Tipos evaluación
- Bibliografía

NORMAS GENERALES:

La asistencia a clases se rige por normativa de la Universidad de Vigo.

Durante la asistencia y permanencia en las instalaciones del Centro:

- No está permitido fumar ni utilizar telefonía móvil.
- No está permitido utilizar el ascensor destinados a estudiantes y profesores con problemas de movilidad física.
- Podrá utilizarse la biblioteca del Centro, así como las aulas destinadas a los trabajos de grupo que están en el semisótano.
- Es imprescindible cuidar el aspecto personal, aseo y las formas de convivencia básicas así como las instalaciones que debemos mantener para que puedan ser utilizadas adecuadamente por todos.

(*)<http://seix.uvigo.es/docnet-nuevo/docencia/admin/i>

(*)

Grao en Enfermería

Materias

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V53G140V01301	Enfermería clínica III	1c	6
V53G140V01302	Enfermería materno-infantil	1c	9
V53G140V01303	Prácticas clínicas II	1c	15
V53G140V01304	Enfermería xeriátrica e cuidados paliativos	2c	6
V53G140V01305	Enfermería en saúde mental	2c	6
V53G140V01306	Prácticas clínicas III	2c	18

DATOS IDENTIFICATIVOS**Enfermería clínica III**

Materia	Enfermería clínica III			
Código	V53G140V01301			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Galego Inglés			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Povisa)			
Coordinador/a	Muíños Álvarez, Alicia			
Profesorado	Estévez Diz, Alfredo Muíños Álvarez, Alicia Pesqueira Santiago, Daniel			
Correo-e	amuinos@cepovisa.com			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descrición xeral	Esta materia encadra as competencias a desenrolar polo estudante no coidado a personas con patoloxías específicas dentro do eido da Enfermería Médico-Cirúrxica.			

Competencias

Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, como individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto ás súas opinións, crenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional.
B8	Promover e respectar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermidade.
C28	Coñecer as alteracións da saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C30	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
C32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
D1	Capacidade de análise e síntese.
D2	Capacidade de organización e planificación.
D3	Capacidade de xestión da información.
D4	Resolución de problemas e toma de decisións.
D7	Razoamento crítico.
D8	Aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Ser capaz de diseñar os coidados nas principais enfermidades relacionadas co aparello xeniturinario e sistema endocrino.	A4	B7	C28	D1	
	A5	B8	C29	D2	
			C32	D3	
			C33	D4	
				D7	
				D8	
	Ser capaz de planificar e prestar coidados nas principais enfermidades relacionadas con dito aparello e sistema.	A3	B7	C28	D1
		A4		C29	D2
A5			C30	D3	
			C32	D4	
			C33	D7	
				D8	

Ser capaz de prestar asistencia centrada no paciente, utilizando os diagnósticos de enfermaría e as actividades derivadas deles, nas patoloxías estudiadas.	A4	B7 B8	C28 C29 C30 C32 C33	D1 D2 D3 D4 D7 D8
Ser capaz de aplicar os cuidados necesarios para a atención á persoa/paciente crítico incluído o potencial doante de órganos.	A3 A4	B7 B8	C28 C29 C30 C32 C33	D1 D2 D3 D4 D7 D8

Contidos

Tema

1. Patoloxía Endocrina

- 1.1 Patoloxía Endocrina:
 - 1.1.1 Conceptos Xerais
 - 1.1.2 Recordo Anatómico
 - 1.1.3 Valoración Xeral Endocrina
 - 1.1.4 Tratamento Médico
 - 1.1.5 Tratamento Cirúrxico
 - 1.2 Patoloxía do Hipotálamo
 - 1.3 Patoloxía Hipofisaria:
 - 1.3.1 Hiperpituitarismo
 - 1.3.2 Hipopituitarismo
 - 1.3.3 Enfermidades da Neurohipófisis
 - 1.4 Patoloxía Tiroidea:
 - 1.4.1 Enfermidades Benignas do Tiroides:
 - 1.4.1.1 Hipertiroidismo
 - 1.4.1.2 Hipotiroidismo
 - 1.4.1.3 Bocio
 - 1.4.1.4 Tiroiditis
 - 1.4.2 Neoplasias do Tiroides:
 - 1.4.2.1 Cáncer Papilar Tiroides
 - 1.4.2.2 Cáncer Folicular Tiroides
 - 1.4.2.3 Cáncer Medular Tiroides
 - 1.4.2.4 Cáncer Anaplásico Tiroides
 - 1.4.2.5 Linfomas Tiroideos
 - 1.4.2.6 Cáncer Metastásico Tiroideo
 - 1.5 Patoloxía Paratiroidea:
 - 1.5.1 Hiperparatiroidismo Primario
 - 1.5.2 Hiperparatiroidismo Secundario
 - 1.5.3 Outros Hiperparatiroidismos
 - 1.5.4 Hipoparatiroidismo
 - 1.6 Tumores Endocrinos do Páncreas:
 - 1.6.1 Insulinoma
 - 1.6.2 Gastrinoma
 - 1.6.3 Glucagonoma
 - 1.6.4 Vipoma
 - 1.6.5 Outros Tumores Endocrinos Pancreáticos
 - 1.7 Patoloxía Suprarrenal e das Gónadas:
 - 1.7.1 Síndrome Cushing
 - 1.7.2 Enfermidade de Addison
 - 1.7.3 Aldosteronismo Primario
 - 1.7.4 Feocromocitoma
 - 1.7.5 Carcinoma Suprarrenal
 - 1.7.6 Incidentalomas
 - 1.8 Neoplasia Endocrina Múltiple:
 - 1.8.1 Neoplasia Endocrina Múltiple I
 - 1.8.2 Neoplasia Endocrina Múltiple II:
 - 1.8.2.1 MEN IIa
 - 1.8.2.2 MEN IIb
 - 1.8.3 Neoplasia Endocrina Múltiple III
 - 1.9 Obesidade:
 - 1.9.1 Manexo Dietético
 - 1.9.2 Manexo Farmacolóxico
 - 1.9.3 Manexo Cirúrxico
 - 1.10 Diabetes
 - 1.11 Dislipemias
 - 1.12 Hiperuricemia
 - 1.13 Enfermaría Endocrina:
 - 1.13.1 Coidados de enfermaría
 - 1.13.2 Técnicas de enfermaría
 - 1.13.3 Tratamentos. Administración dos mesmos
 - 1.13.4 Educación Sanitaria
 - 1.13.5 Prevención de Complicacións
-

2 Politraumatismos

- 2.1 Soporte Vital Avanzado
- 2.2 Asistencia ó Politraumatizado. Conceptos Xerais
- 2.3 Traumatismos Abdominais
- 2.4 Síndrome Compartimental
- 2.5 Traumatismo Hepático e Esplénico
- 2.6 Traumatismos Intestinais
- 2.7 Traumatismos Pancreáticos
- 2.8 Traumatismos Torácicos
- 2.9 Traumatismos Cervicais
- 2.10 Hematoma Retroperitoneal

3 Patoloxía Renal e Urolóxica

- 3.1 Estudo do paciente con Enfermidade Renal. Patoloxía Nefrourolóxica:
 - 3.1.1 Valoración Función Renal e Urinaria
 - 3.1.2 Manexo das Enfermidades Renais
 - 3.1.3 Manexo das Enfermidades Urolóxicas
- 3.2 Enfermidades Renais:
 - 3.2.1 Insuficiencia Renal Aguda
 - 3.2.2 Insuficiencia Renal Crónica
 - 3.2.3 Síndrome Nefrótico
 - 3.2.4 Nefropatías Glomerulares
 - 3.2.5 Nefropatías Túbulointersticiais
- 3.3 Hemodiálise
- 3.4 Diálise Peritoneal
- 3.5 Paciente Urolóxico:
 - 3.5.1 Avaliación do paciente Urolóxico
 - 3.5.2 Síntomas e Signos
 - 3.5.3 Técnicas Diagnósticas
- 3.6 Enfermidades Benignas Tracto Xenitourinario
 - 3.6.1 Enfermidades Infecciosas do Tracto Xenitourinario
 - 3.6.2 Enfermidades Inflamatorias do Tracto Xenitourinario
- 3.7 Patoloxía Urolóxica Renal:
 - 3.7.1 Uropatía Obstrutiva
 - 3.7.2 Tumores Renais
- 3.8 Patoloxía Vesical:
 - 3.8.1 Disfuncións neuromusculares do tracto urinario
 - 3.8.2 Tumores Vesicais
- 3.9 Patoloxía Prostática:
 - 3.9.1 Hiperplasia Benigna da Próstata
 - 3.9.2 Cancro da Próstata
- 3.10 Patoloxía do Testículo:
 - 3.10.1 Escroto Agudo
 - 3.10.2 Tumores do Testículo e Paratesticulares
- 3.11 Patoloxía Xenital Masculina e Disfunción Sexual
- 3.12 Coidados de enfermaría no paciente urolóxico:
 - 3.12.1 Técnicas
 - 3.12.2 Tratamentos
 - 3.12.3 Educación sanitaria
 - 3.12.4 Prevención de complicacións

4 Doazón de órganos

- 4.1 Aspectos legislativos polos que se regulan as actividades de obtención e utilización de órganos e texidos.
- 4.2 Diagnóstico e certificación da morte.
- 4.3 Consentimento presunto.
- 4.4 Organización Nacional dos Trasplantes (ONT). Oficina de Coordinación dos Trasplantes de Galicia.
- 4.5 Coordinación dos Trasplantes a nivel hospitalario.
- 4.6 Qué órganos e texidos se poden doar.
- 4.7 Valoración do doante potencial.
- 4.8 Entrevista familiar.
- 4.9 Mantemento do doante.
- 4.10 Documentación relacionada.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	40	55	95
Actividades introdutorias	3	0	3
Estudo de casos/análises de situacións	12	0	12
Traballos tutelados	3	35	38
Probas de tipo test	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos específicos da materia obxecto de estudo.
Actividades introdutorias	Sesións de clase expositiva dos contidos xerais por cada un dos profesores/as intergrantes da materia.
Estudo de casos/análises de situacións	Actividades prácticas a desenrolar na aula na que o estudante de forma activa, ben de forma individual ou en grupo describe, analiza, e resolve en caso necesario, situacións concretas expostas ou simuladas polo profesor/a.
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Ademáis da información facilitada polo profesor sobre os requisitos para levar a cabo a elaboración do traballo proposto, o estudante poderá establecer comunicación co mesmo para solventar dúbidas xurdidas durante o proceso de elaboración do mesmo.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adquirir destreza en procedementos alternativos de solución.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Traballos tutelados	O/a estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre unha temática concreta da materia. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	10	A3	C28	D1
			A4	C29	D2
			A5	C32	D3
				D7	D8
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta. Os alumnos/as seleccionarán unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	90	A3	C28	D1
			A4	C29	D2
				C32	D3
				D4	D8

Outros comentarios sobre a Avaliación

O/a estudante que non acade a calificación mínima esixible no exame na convocatoria de xaneiro, tendo en conta as porcentaxes establecidas na avaliación anteriormente mencionadas, terá necesariamente que presentarse coa globalidade da materia na seguinte convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

P. Parrilla Paricio; J.I. Landa Garcia, **Cirugía AEC**, 2ª Edición,
 Pamela L. Swearingen, **Manual de Enfermería Médico- Quirúrgica**, 6ª Edición,
 Brunner& Suddarth's, **Textbook of Medical- Surgical Nursing**, 12ª Edición,
 Kathleen Duffy, **Medical- Surgical Nursing Made Incredibly Easy**, 1ª Edición UK,
 Sabiston, **Tratado de Cirugía. Fundamentos Biológicos de la Práctica Quirúrgica Moderna**,
 Morris PJ, Malt RA, **Oxford Testbook of Surgery**,
 Mª Lourdes Casillas Santana; Susana Esquinas Serrano, **Manual CTO de Enfermería**, 5ª Edición,
 Ministeriode Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade, www.ont.es,
 J. Larry Jameson et. al, **Harrison Endocrinología**, 2007,
 L. Andreu Periz et. al, **La Enfermería Médica Y el Trasplante de Órganos**, 2004,
 Marylynn E. Doenges et al., **Planes de Cuidados de Enfermería**, 2008,
 Alan Wein et.al, **Campbell Walsh Urología**, 2015,
www.ont.es,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermería de urgencias e cuidados críticos/V53G140V01414

Introducción á enfermaría avanzada/V53G140V01415

Prácticas clínicas IV/V53G140V01405

Prácticas clínicas V/V53G140V01406

Traballo de Fin de Grao/V53G140V01407

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Prácticas clínicas II/V53G140V01303

Prácticas clínicas III/V53G140V01306

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V53G140V01101

Bioquímica: Bioquímica/V53G140V01103

Fisioloxía: Fisioloxía/V53G140V01105

Fundamentos de enfermaría/V53G140V01107

Enfermería clínica I/V53G140V01204

Enfermería clínica II/V53G140V01205

Farmacoloxía e dietética/V53G140V01203

Introducción á enfermaría clínica/V53G140V01201

DATOS IDENTIFICATIVOS**Enfermería materno-infantil**

Materia	Enfermería materno-infantil			
Código	V53G140V01302			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Povisa)			
Coordinador/a	Domínguez Otero, M ^a José			
Profesorado	Domínguez Otero, M ^a José Estévez Guimeráns, Francisco González Figueras, Ramón			
Correo-e	mjdominguez@povisa.es			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descrición xeral	A materia consta de dous partes ben diferenciadas: A enfermaría materno-infantil que se ocupa da *atención a muller e nai; e a enfermaría infantil cuxo obxectivo é o neno nas súas diferentes etapas evolutivas ata a idade adulta. Como obxectivos xenerais, o alumno, ao finalizar a materia será capaz de: - Obter coñecementos e habilidades necesarias sobre aspectos de coidados de técnicas de enfermaría materno-infantil, que permitan capacitalo para desenvolver práctica enfermeira dunha forma idónea - prestar coidados integrais tanto á muller como ao neno, desde o seu *nacemento ata a adolescencia, nos diferentes niveis de atención de saúde: promoción, prevención, recuperación e rehabilitación. tendo en conta a súa individualidade e, o contexto familiar e socio-ambiental no que se desenvolven - Desenvolver un espírito crítico *investigador no *aera da enfermaría materno-infantil, que lle permita enriquecer o seu desenvolvemento e formación.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional axeitada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermaría dirixidos ás persoas, familias ou grupos, orientados, aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural.
B5	Deseñar sistemas de coidados dirixidos ás persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas.
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, como individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto ás súas opinións, crenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional.
B8	Promover e respectar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermidade.
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas.
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade.
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz con pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde.
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermaría española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial en transformación.

C34	Identificar as características das mulleres nas diferentes etapas do ciclo reprodutivo e no climaterio e nas alteracións que se poden presentar proporcionando os cuidados necesarios en cada etapa.
C35	Aplicar cuidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións.
C36	Coñecer os aspectos específicos dos cuidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
C37	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
C38	Aplicar as técnicas que integran o cuidado de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos nenos e os seus cuidadores.
C39	Seleccionar as intervencións dirixidas ao neno san e ao enfermo, así como as derivadas dos métodos de diagnóstico e tratamento.
C40	Ser capaz de proporcionar educación para a saúde aos pais ou cuidadores primarios.
D1	Capacidade de análise e síntese.
D2	Capacidade de organización e planificación.
D3	Capacidade de xestión da información.
D4	Resolución de problemas e toma de decisións.
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe.
D6	Habilidades nas relacións interpersoais.
D7	Razoamento crítico.
D8	Aprendizaxe autónoma.
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade.
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de planificar cuidados de enfermaría nas distintas etapas da vida da muller, dentro do contexto familiar e comunitario para lograr un estado de saúde *óptimo ou recuperar a saúde, baseando a toma de decisións en datos obxectivos, feitos científicos e evidencias clínicas.	A1	B1	C34	D1
	A2	B2	C35	D2
	A3	B4	C36	D3
	A4	B5	C37	D4
	A5	B7	C38	D5
		B8	C39	D6
		B9	C40	D7
		B10		D8
		B11		D9
		B12		D10
				D11
	Saber describir os cambios que se producen no organismo durante a xestación, parto e *puerperio	A1		C34
A2			C35	D2
A3				D3
A4				D4
A5				D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
Saber describir actividades adecuadas á *prevención y tratamento dos problemas de saúde na infancia e a adolescencia e, planificar cuidados garantindo o dereito á dignidade, *privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do neno e o seu *familia Nueva	A1	B1	C36	D1
	A2	B2	C37	D2
	A3	B4	C38	D3
	A4	B5	C39	D4
	A5	B7		D5
		B8		D6
		B9		D7
		B10		D8
		B11		D9
		B12		D10
				D11

Contidos

Tema	
1.-Recordo *anatómico do aparello xenital feminino	1.1- Características anatómicas 1.2- Medios de *sujeción, *vascularización e *inervación.

2.- Ciclo xenital feminino.	2.1- *Ovulación 2.2- *Menstruación
3.- Puberdade e *climaterio	3.1- Definición 3.2- Diagnóstico 3.3- Tratamento
4.- Diagnostico do embarazo.	4.1- Modificacións *fisiolóxicas e psicolóxicas da muller embarazada
5.- Control *prenatal.	5.1- Infeccións *perinatales
6.- Coidados *higienico-*dietéticos da muller embarazada.	6.1- Educación maternal
7.-Principais problemas médicos que poden xurdir na muller embarazada.	7.1- Patoloxía *medico-cirúrxica da *gestante
8.- Principais problemas que afectan o desenvolvemento *fetal	8.1- Parto prematuro 8.2- Desprendemento prematuro de *placenta *normoinserta 8.3- *Placenta previa 8.4- *CIR 8.5- Embarazo prolongado
9.- Parto	9.1- Inicio 9.2- Definición 9.3- Causas 9.4- Períodos
10.- Seguimento da *parturienta durante as fases de parto.	10.1- Intervencións *obstétricas. Coidados de enfermaría
11.- Taller: Toma de mostras *vaginales	11.1- Características do *cervix 11.2- Requisitos para a toma 11.3- Técnica da toma 11.4- *Colposcopia
12.- Lactación materna.	12.1- Fisioloxía 12.2- Problemas mais frecuentes.
13.- Coidados de enfermaría no *puerperio.	13.1- Infección *puerperal
14.- Aborto.	14.1- Embarazo *ectopico 14.2- Mola
15.-Planificación *familiar	15.1- Historia 15.2- Asesoramento 15.3- Métodos
16.-Trastornos *menstruales	16.1- *Amenorrea/*oligomenorrea 16.2- Hemorraxias *uterinas anormais 16.3- *Dismenorrea
17.- Infeccións xinecolóxicas	17.1- Diagnostico e tratamento
18.- Tumores xinecolóxicos	18.1- *Definición 18.2- Diagnóstico 18.3- *Estadía 18.4- Tratamento
19.- O neno. Pediatría e *puericultura	19.1- Conceptos e evolución 19.2- Aspectos sociais 19.3- Saúde infantil en España
20.- O recentemente nado	20.1- Características 20.2- Valoración e atencións 20.3- Medidas preventivas 20.4- Problemas *neonatales
21.- Alimentación do lactante.	21.1- Lactación natural, artificial e mixta 21.2- Alimentación complementaria 21.3: Alimentación *despues do ano de vida.
22.-O lactante de alto risco	22.1- Neno *pretermino 22.2- Neno con baixo peso para o seu E.*G. 22.3- Neno inmatureo 22.4- Neno *postmaduro
23.-Aspectos psicosociais: Educación infantil.	23.1- *Técnicas educativas e erros educativos 23.2- O ambiente familiar 23.3 O xogo e a TV
24.-Servizos de sanidade infantil.	24.1- Malos tratos infantís
25.- Hospitalización infantil	25.1- Preparación para a hospitalización 25.2- Reacción do neno e os seus pais fronte á enfermidade e hospitalización. 25.3- Asistencia ao neno enfermo 25.4- *Peculiaridades da hospitalización infantil
26.- Principios de enfermaría cirúrxica:	26.1.- Coidados pre e postoperatorios do neno. 26.2.- Accidentes na infancia

27.-Nutrición e nutrientes. Anorexia nerviosa e falsa anorexia. Obesidade e os seus factores. Vitaminas. Dietas especiais	27.1- Anorexia nerviosa e falsa anorexia 27.2- Obesidade e os seus factores 27.3- Dietas especiais
28.- Metabolismo da auga. Balance *hidroelectrolítico.	28.1- Deshidratación: Tipos e tratamento 28.2- Equilibrio *acido-base. 28.3- *Acidosis e *alcalosis e, os seus mecanismos de compensación
30.-Xenética médica.	30.1- Enfermidades *congénitas e hereditarias 30.2- Erros *congénitos do metabolismo
31.- Enfermidades mais frecuentes no neno por aparellos e sistemas	31.1- Sistema *endocrino 31.2- Sistema nervioso 31.3- *Psicopatología. *Retaso mental. Test de desenvolvemento *psicomotor 31.4- *Organos dos sentidos: visión e audición 31.5- Aparello dixestivo 31.6- Sistema *cardio-vascular 31.7- *Hematoloxía 31.8- Lesións da pel: Enfermidades *exantemáticas. Queimaduras no neno. 31.9- Aparello *genito-*urinario 31.10- Sistema *osteo-articular

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	1	7	8
Sesión maxistral	64	128	192
Estudo de casos/análises de situacións	5	0	5
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	0	3
Seminarios	3	12	15
Probas de tipo test	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/*s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar, de forma presencial, unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/*as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu sobre o tema.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminarios	A actividade académica desenvolverase, individual e en pequenos grupos, coa finalidade de atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas cos temas específicos, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial e/ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Traballos tutelados	A actividade académica desenvolverase, individual e en pequenos grupos, coa finalidade de atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas cos temas específicos, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial e/ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Estudo de casos/análises de situacións	O estudante desenvolve exercicios ou casos clínicos na aula baixa as directrices do profesor e en relación con materia estudada previamente. Estará vinculado con actividades autónomas do estudante de forma individual ou en grupo e, con posterior resolución dos mesmos	10	A4 A5	B1 B2 B4 B5 B7 B9 B10 B12	C34 C35 C36 C37 C38 C39	
Seminarios	Se *valorá a participación do alumno en clase, así como a resolución/execución dos traballos realizados durante o mesmo.	10	A1 A2 A3	B1 B2 B5 B9 B10	C34 C35 C36 C37 C38 C39 C40	D1
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta. Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. A ter en conta que se establece criterio de puntos negativos naqueles casos nos que existan preguntas mal contestadas.	80	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B4 B5 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C34 C35 C36 C37 C38 C39 C40	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

- AGUILAR M.J., **TRATADO DE ENFERMERIA INFANTIL**, Ed. Elsevier,
- BURROUGHES A., **ENFERMERIA INFANTIL**, Mcgraw-Hill-Interamericana,
- DICKASON E., SILVERMAN B. KAPLAN J., **ENFERMERIA MATERNO-INFANTIL**, Barcelona Mosby hacourt.-Brace,
- DIAZ GOMEZ , GOMEZ GARCIA Y RUIZ GARCIA, **ENFERMERIA DE LA INFANCIA Y LA ADOLESCENCIA**, Ed. McGraw-Hill-Interamericana,
- ESPINAZO, **MANUAL DE ENFERMERIA PEDIATRICA PARA ATENCIÓN PRIMARIA**, Ed. Publimed,
- REEDER, MARTIN & KONIAK, **ENFERMERIA MATERNO-INFANTIL**, Ed. Interamericana-McGraw-Hill,
- WHALEY & WONG, **ENFERMERÍA PEDIÁTRICA**, Ed. Morby/Doyme,
- DONAT COLOMER F, **ENFERMERIA MARNTERNAL Y GINECOLOGICA**, Ed. Masson,
- SEGURANGES GLORIA, **ENFERMERIA MATERNAL**, Masson,
- GONZALEZ MERLO J, **GINECOLOGÍA. OBSTETRICIA**, Ed. Masson,
- SPEROFF, GLASS, KASE, **ENDOCRINOLOGIA GINECOLOGICA E INFERTILIDAD**, Ed. Waverly Hispanica SA,
- SINGLETON, FOWLER, **ONCOLOGIA GINECOLOGICA**, Ed McGraw Hill,
- HOSKINS, PEREZ, YOUNG, **PRINCIPLES AND PRACTICE OF GYNECOLOGIC ONCOLOGY**, Ed. Lippincott Williams &amp; Wilkins,
- CREASY AND RESNIK, **MATERNAL-FETAL MEDICINE**, Ed. Saunders,
- <http://www.aeped.es/protocolos>, **Protocolos diagnósticos y terapéuticos en pediatría**,
- www.sego.es, **Información general de asistencia obstétrico-ginecológica**,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas IV/V53G140V01405

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V53G140V01101

Fisioloxía: Fisioloxía/V53G140V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas clínicas II**

Materia	Prácticas clínicas II			
Código	V53G140V01303			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	15	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Povisa)			
Coordinador/a	Giráldez Miranda, Esperanza María			
Profesorado	Giráldez Miranda, Esperanza María Maldonado Arroyo, Alfonso Eduardo Marcial Pérez, José Ángel Muñíos Álvarez, Alicia			
Correo-e	mgiraldez@povisa.es			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descrición xeral	Materia destinada a la adquisición de competencia teórico - prácticas en relación con los cuidados y procedimientos de Enfermería en el ámbito de la atención especializada y la atención primaria.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional axeitada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar cuidados de enfermaría dirixidos ás persoas, familias ou grupos, orientados, aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cales se diagnostica, trata ou coida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermaría.
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural.
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles.
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, como individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto ás súas opinións, crenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional.
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas.
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade.
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz con pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde.
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermaría española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial en transformación.
B13	Aplicar os principios de financiamento sanitario e sociosanitario e utilizar axeitadamente os recursos dispoñibles.
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uní ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria.
B17	Realizar cuidados de enfermaría baseándose na atención integral de saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos cuidados de saúde.
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e a familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.

C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os cuidados integrais de enfermaría.
C19	Dirixir, avaliar e prestar os cuidados integrais de enfermaría, ao individuo, á familia e á comunidade.
C22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do ámbito, para atender ás persoas en situacións de saúde ou enfermidade como integrantes dunha comunidade.
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde dos individuos e grupos.
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos de poboación, identificando as posibles causas dos problemas de saúde.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de cuidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
C35	Aplicar cuidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e prever complicacións.
C36	Coñecer os aspectos específicos dos cuidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
C37	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
C42	Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecer.
C44	Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a prever os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
C49	Prestar cuidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
C50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
D2	Capacidade de organización e planificación.
D3	Capacidade de xestión da información.
D4	Resolución de problemas e toma de decisións.
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe.
D6	Habilidades nas relacións interpersoais.
D7	Razoamento crítico.
D8	Aprendizaxe autónoma.
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de participar en los cuidados que tengan como finalidad garantizar el mayor grado de independencia de las personas en sus necesidades básicas y específicas, en Atención Primaria, especializada y ámbito sociosanitario.	A2	B1	C4	D2
	A3	B2	C8	D3
	A5	B3	C11	D4
		B4	C12	D5
		B6	C17	D6
		B7	C18	D7
		B9	C19	D8
		B10	C22	D11
		B11	C23	
		B12	C24	
		B13	C25	
		B15	C26	
		B16	C29	
		B17	C31	
			C33	
			C35	
			C36	
		C37		
		C42		
		C44		
		C49		
		C50		

Ser capaz de proporcionar cuidados ó paciente aplicando o proceso de enfermería, establecendo unha actitude empática co paciente e a familia ós que garantizará o dereito á confidencialidade, privacidade e dignidade.	A2	B1	C4	D2
		B2	C8	D3
		B3	C11	D4
		B4	C12	D5
		B6	C17	D6
		B7	C18	D7
		B9	C19	D8
		B10	C22	D11
		B11	C23	
		B12	C24	
		B13	C25	
		B15	C29	
		B16	C31	
		B17	C33	
			C35	
			C36	
			C37	
		C42		
		C44		
		C49		
		C50		

Contidos

Tema	
Rotatorio de prácticas preprofesionales que permitan la aplicación y la adquisición de competencias y de los conocimientos teóricos y metodológicos de la Enfermería a la práctica clínica, en centros asistenciales, sociosanitarios y hospitales.	Realización de las actividades referidas a los períodos de prácticas clínicas en los correspondientes servicios asistenciales, aplicando cuidados de enfermería básicos y específicos, según necesidades individuales de cada paciente, así como técnicas y procedimientos. Realización portafolios en cada periodo.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	20	0	20
Actividades introductorias	5	0	5
Estudo de casos/análises de situacións	10	30	40
Prácticas clínicas	280	0	280
Informes/memorias de prácticas	5	5	10
Cartafol/dossier	10	10	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Prácticas clínicas	O estudante desenvolver as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión na área de Ciencias da Saúde.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas clínicas	O responsable do servizo realizará seguimento da evolución do estudante no desenrolo da súa actividade e resolverá as posibles incidencias que poidan xurdir.
Estudo de casos/análises de situacións	Plantexaránse preguntas sobre o seguimento dun paciente ou evolución clínica do mesmo
Probas	Descrición

Informes/memorias de prácticas	O primeiro día explicarase ó alumno o xeito de cumplimentación, insistindo na importancia da súa valoración persoal sobre o cumprimento de obxectivos, relación co equipo profesional, relación co paciente e familia e no que reflexará as súas experiencias e valoración global.
Cartafol/dossier	O primeiro día explicarase ó alumno o xeito de cumplimentación, nel reflexarase o rexistro das actividades diarias que a/o estudante realiza ou observa diariamente, así como o grado de dificultade das mesmas.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Prácticas clínicas	O estudante desenvolve as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión na área de Ciencias da Saúde.	90	B1 C4 D5 B3 C11 D6 B6 C12 B11 C17 B13 C18 B15 C19 C24 C29 C31 C33 C35 C36 C42
Informes/memorias de prácticas	Elaboración de un traballo en el que el alumno refiere las características de la empresa, institución pública o centro de investigación donde realizo las prácticas, y se describen las tareas y funciones desenvueltas.	5	
Cartafol/dossier	Documento elaborado polo estudante que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación.	5	C4 C8 C11 C12 C17 C22 C31 C33 C49

Outros comentarios sobre a Avaliación

A calificación definitiva calcularase sobre un máximo de dez puntos, incluíndo todos os apartados citados na avaliación, reflexada na normativa de prácticas vixente para o curso 2016- 2017.

No caso de que o/a estudante non entregue, en tempo e forma o cartafol e a memoria de prácticas, repercutirá negativamente na nota, restándosele en cada un dos casos un 5% da calificación final. Tendo en conta que ás prácticas clínicas II están vinculados dous periodos de prácticas, será necesario acadar unha calificación mínima de catro puntos sobre dez en en cada unha das avaliacións, para poder facer media coas calificación dos restantes periodos incluídos nestas prácticas clínicas. O/a estudante conta a súa disposición cunha normativa de asistencia a prácticas, de obrigado cumprimento, á que poderá acceder a través da páxina web da Escola.

Bibliografía. Fontes de información

NANDA, **Diagnósticos Enfermeiros: definicións e clasificación**, ELSEVIER 2012-2014,

DOENGES, **PLANES DE CUIDADOS EN ENFERMARÍA**, McGraw-Hill,

CUIDEN/INDEX ENFERMARÍA, Bases de datos de Enfermaría,

María Teresa Luis Rodrigo, **Los diagnósticos enfermeros**, ELSEVIER,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas III/V53G140V01306

Prácticas clínicas IV/V53G140V01405

Prácticas clínicas V/V53G140V01406

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermería clínica III/V53G140V01301
Enfermería en saúde mental/V53G140V01305
Enfermería xeriátrica e cuidados paliativos/V53G140V01304
Enfermería materno-infantil/V53G140V01302

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Enfermería comunitaria II/V53G140V01206
Ética e lexislación/V53G140V01202
Farmacoloxía e dietética/V53G140V01203
Introdución á enfermmería clínica/V53G140V01201
Prácticas clínicas I/V53G140V01208

DATOS IDENTIFICATIVOS**Enfermería xeriátrica e coidados paliativos**

Materia	Enfermería xeriátrica e coidados paliativos			
Código	V53G140V01304			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Povisa)			
Coordinador/a	Mosquera Losada, María Elena			
Profesorado	Aguas Suárez, María Concepción Mosquera Losada, María Elena Pérez Martín, Javier			
Correo-e	elena@elenamosquera.es			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descrición xeral	A materia de "Enfermería Xeriátrica e coidados paliativos" trata de proporcionar ao alumno o coñecemento das modificacións que se producen no individuo coa idade, dende aspectos non só bio-fisiolóxicos e funcionais senón tamén socio-económicos que teñen neste grupo de poboación unha significación de suma importancia e transcendencia, trata igualmente dos coidados que deben dispensarse aos anciáns sans e enfermos, así como da actitude adecuada ao dispensar os devanditos coidados. Tamén engloba os coidados paliativos dende a perspectiva persoal, social e familiar e abordando os coidados que se dispensan na devandita situación.			

Esta materia impártese no terceiro curso do Grao de Enfermería, e é unha materia cuatrimestral.

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermmería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional axeitada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermmería dirixidos ás persoas, familias ou grupos, orientados, aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermmería.
B5	Diseñar sistemas de coidados dirixidos ás persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas.
B6	Aplicar as intervencións da enfermmería na evidencia científica e nos medios dispoñibles.
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, como individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto ás súas opinións, crenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional.
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas.
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz con pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde.
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade.
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.

B18	Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de cuidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos cuidados de saúde.
C41	Comprender os cambios asociados ao proceso de envellecemento e a súa repercusión na saúde.
C42	Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecer.
C43	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes nos anciáns
C44	Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a previr os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
C49	Prestar cuidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
C52	Coñecer os cuidados paliativos e control da dor para prestar cuidados que alivien a situación dos enfermos avanzados e terminais
D1	Capacidade de análise e síntese.
D2	Capacidade de organización e planificación.
D3	Capacidade de xestión da información.
D4	Resolución de problemas e toma de decisións.
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe.
D6	Habilidades nas relacións interpersoais.
D7	Razoamento crítico.
D8	Aprendizaxe autónoma.
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade.
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber aplicar os aspectos xerais do proceso do envellecemento no seu contexto socio-sanitario.	A1	B3	C8	D1
	A2	B5	C41	D2
	A3	B6	C42	D3
	A4	B7	C43	D4
	A5	B9		D5
		B11		D6
		B14		D7
				D8
				D9
				D10
				D11
Realizar cuidados tendo en conta as modificacións morfofuncionais e psicosociais do envellecemento.	A1	B1	C8	D1
	A2	B2	C44	D2
	A3	B3	C49	D3
	A4	B5	C52	D4
	A5	B6		D5
		B7		D6
		B9		D7
		B11		D8
		B14		D9
		B15		D10
		B18		D11

Contidos

Tema	
TEMA 1: O ENVELLECIMENTO: MARCO CONCEPTUAL. ASPECTOS XERAIS DO ENVELLECIMENTO	1.1: CONCEPTO DE VELLEZ 1.3: CONCEPTOS CLAVES NA VELLEZ 1.4: ENVELLECIMENTO DAS POBOACIÓNS 1.5: PROBLEMÁTICA DO ENVELLECIMENTO 1.6: ENVELLECIMENTO SAUDABLE E ENVELLECIMENTO ACTIVO
TEMA 2: ENFERMERIA XERONTOLOXICA	2.1: XERIATRIA E XERONTOLOXIA 2.2: FUNCIÓNS DA ENFERMEIRA XERONTOLOXIA 2.3: COIDADOS ESPECIFICOS DA ENFERMEIRA XERONTOLOXIA EN RELACIÓN COAS NECESIDADES DOS USUARIOS (MODELO VIRXINIA HENDERSON)

TEMA 3: O CONTEXTO SOCIO-SANITARIO DA POBOACIÓN ANCIÁ	3.1: PLAN XERONTOLOXICO 3.2: CONCEPTO CLAVES DA DEPENDENCIA 3.3 RECURSOS ASISTENCIAIS 3.4: LEI DA DEPENDENCIA
TEMA 4: NIVEIS ASISTENCIAIS	4.1: CONCEPTO DE NIVEL ASISTENCIAL 4.2 CLASIFICACIÓN DE NIVEIS ASISTENCIAIS 4.3: FUNCIÓNS DA ENFERMARÍA XERONTOLOXICA NOS DISTINTOS NIVEIS ASISTENCIAIS 4.5 ORGANIZACIÓN DOS COIDADOS DE ENFERMERIA DENTRO DAS INSTITUCIÓNS SOCIOSANITARIAS.
TEMA 5: TEORIAS DO ENVELLECIMENTO	5.1: CONCEPTO DE ENVELLECIMENTO 5.2 TIPOS DE CLASIFICACIÓNS DAS TEORIAS DE ENVELLECIMENTO 5.3 TEORIAS DO ENVELLECIMENTO
TEMA 6: MODIFICACIÓNS MORFOFUNCIONAIS E PSICOSOCIAIS DO ENVELLECIMENTO	6.1: CARACTERÍSTICAS XERAIS DA PRESENTACIÓN DE ENFERMIDADES NO PACIENTE ANCIÁN 6.2: CAMBIOS FISICOS NO ENVELLECIMENTO E PRESENTACIÓNS ATÍPICAS DAS ENFERMIDADES POR APARATOS 6.3 CAMBIOS PSICOQUÍMICOS E SOCIAIS NO ENVELLECIMENTO 6.4: CARACTERÍSTICAS XERAIS DA PRESENTACIÓN DE ENFERMIDADES NO PACIENTE ANCIÁN 6.5 TERAPEUTICA FARMACOLÓXICA NO PACIENTE ANCIÁN
TEMA 7: A PERSOA MAIOR ENFERMA. VALORACION INTEGRAL	7.1: VALORACION XERIATRICA 7.2: INSTRUMENTOS OU ESCALAS DE VALORACION 7.3: VALORACION DA SAÚDE FÍSICA 7.4: VALORACION DA CAPACIDADE FUNCIONAL 7.5: VALORACION DA SAÚDE MENTAL 7.6: VALORACION SOCIAL 7.7.:ANEXOS (ESCALAS)
TEMA 8: O ANCIÁN FRAXIL	8.1 TIPOS DE PACIENTES EN XERIATRÍA 8.2 O ANCIÁN FRAXIL. ABORDAXE
TEMA 9: GRANDES SINDROMES XERIATRICOS	9.1: CONCEPTO DE SD XERIATRICO 9.2: CLASIFICACIÓN DOS SINDROMES XERIATRICOS 9.3: SINDROMES XERIATRICOS.
TEMA 10: COIDADOS PALIATIVOS	10.1 APOIO PSICOSOCIAL Á FAMILIA 10.2 ATENCIÓN NOS ÚLTIMOS DÍAS. AGOGINIA 10.3 SEDACIÓN PALIATIVA 10.4 DUELO DEFINICIÓN, FASES E MANIFESTACIÓNS

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	20	28
Estudo de casos/análises de situacións	10	20	30
Traballos tutelados	8	2	10
Foros de discusión	0	10	10
Debates	3	0	3
Seminarios	3	0	3
Sesión maxistral	22	42	64
Probas de tipo test	0.5	0	0.5
Probas de resposta curta	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	0.5	0	0.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecerlo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción... estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Foros de discusión	Foros no que se propon o alumno que opine sobre diferentes conceptos da materia. E no que o alumnos tamé debe reflexionar e opinar de forma asertiva sobre as visión do resto dos compañeiros.
Debates	Actividades grupal, no que os alumnos expoñen a suas ideas e as argumenta sobre un tema relacionado ca materia. Da mesma forma escoitan outras ideas e argumetnos co fin de ter diferentes visión y polo tanto se enriqueza o seu campo de coñecementos. O debate estará moderado polo profesor para orientar e conducir o debate dentro do campo profesional.
Seminarios	Exposición por parte do profesor dun tema relacionado coa materia e que complementa e enriquece o coñecemento do alumnos en relación co campo da Enfermería Xeriátrica.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumno deberá resolver exercicios proposto que se remitiran por correo electrónico e que servirán par manter unha discusión có docente non que se reflexionará sobre conceptos claves desta asignatura. Tamén deberá calcular extraendo datos do INE diferentes índices y tasas relacionadas co envellecemento en España
Estudo de casos/análises de situacións	O alumno debere resolver diferentes casos propostos polo profesor en grupo e de forma individual relacionados ca materias (determinar os coidados máis adecuados en diferentes situacións clínicas que se manifesta en Xeriatria, saber aplicar escalas de valoración das AVD e sobre o estado Cognitivo etc)
Traballos tutelados	O alumno desenrolará na clase en grupo sendo tutorizará polo docente, diversos exercicios sobre envellecemento activo, organización dos coidados en de centros xeriátricos, etc.
Foros de discusión	Se establecerán diferentes foros de discusión, sobre conceptos importantes en xeriatria incluído o campo dos coidados paliativos

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	11	A1 B3 C42 D2 A5 B14 C43 D3 D4 D8 D10
Estudo de casos/análises de situacións	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	15	A1 B1 C8 D1 A2 B2 C41 D3 A3 B3 C42 D4 A4 B5 C43 D7 A5 B6 D8 B7 D9 B9 D10 B15 B18
Traballos tutelados	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	5	A1 B2 C8 D1 A2 B3 C41 D2 A3 B5 C42 D3 A4 B6 D4 A5 B7 D5 B9 D6 B14 D7 B15 D8 D9 D10 D11
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	5	A1 B7 C41 D1 A3 B9 C42 D8 A5 B14 C43

Probas de resposta curta	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	64	A1 B1 C8 D1 A2 B2 C41 D2 A3 B3 C42 D3 A4 B5 C43 D4 A5 B6 C44 D5 B7 C49 D6 B9 C52 D7 B11 D8 B14 D9 B15 D10 B18 D11
--------------------------	--	----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

- MARGARET ECKMAN, **ENFERMERIA GERIATRICA.**, 2013,
Gil Gregorio, López Trigo. Sociedad Española de Geriatría y Gerontología, **Manual de buena práctica en cuidados a las Personas Mayores.**, 2013,
Sociedad Española de Geriatría y Gerontología., **Manual de Protocolos Asistenciales para uso en el Medio Residencial. Grupo de Trabajo Asistencia Sanitaria en Residencias**, 2013,
SOCIEDAD ESPAÑOLA DE GERIATRIA Y GERONTOLOGIA, **MANUAL DEL RESIDENTE EN GERIATRIA**, 2011,
LOURDES BERMEJO GARCIA, **ENVEJECIMIENTO ACTIVO Y ACTIVIDADES SOCIOEDUCATIVAS CON PERSONAS MAYORES: GUIA DE BUENAS PRACTICA**, 2010,
ELENA MUÑOZ MARRON, **ESTIMULACION COGNITIVA Y REABILITACION NEUROPSICOLOGICA**, 2009,
Aut.: Kaplan, Jauregui, Rubil. Edimed, **Grandes Síndromes Geriátricos.**, 2009,
HUEROS IGLESIAS A., **CEAFA ATENDER A UNA PERSONA CON ALZHEIMER**, 2008,
VALORACION NUTRICIONAL EN EL ANCIANO, 2007,
COMUNIDAD DE MADRID, **Guía de protocolos y documentación para residencias geriátricas de la Comunidad de Madrid. Protocolos Asistenciales en Residencias de Mayores**, 2007,
GLORIA PEREZ SERRANO, **INTERVENCION Y DESARROLLO INTEGRAL EN PERSONAS MAYORES**, 2006,
XUNTA DE GALICIA, **VIDA E LIBERDADE: O DEREITO A UNA MORTE DIGNA**, 2006,
Millán Calenti., **Principios de Geriatría y Gerontología**, 2006,
J. HERRERA CARRANZA; J.C. MONTERO TORREJON, **ATENCION FARMACEUTICA EN GERIATRIA**, 2005,
Gilberto Pardo Andreu, **CONSIDERACIONES GENERALES SOBRE ALGUNAS DE LAS TEORÍAS DEL ENVEJECIMIENTO**, 2003,
JOAN SUBIRATS, **LA VEJEZ COMO OPORTUNIDAD**, 1992,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

- Prácticas clínicas IV/V53G140V01405
Prácticas clínicas V/V53G140V01406

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

- Enfermería clínica III/V53G140V01301

Materias que se recomenda ter cursado previamente

- Anatomía humana: Anatomía humana/V53G140V01101
Enfermería comunitaria I/V53G140V01104
Enfermería clínica I/V53G140V01204
Enfermería clínica II/V53G140V01205
Enfermería comunitaria II/V53G140V01206
Prácticas clínicas I/V53G140V01208
Prácticas clínicas II/V53G140V01303
Prácticas clínicas III/V53G140V01306

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Enfermería en saúde mental				
Materia	Enfermería en saúde mental			
Código	V53G140V01305			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Povisa)			
Coordinador/a	Vallejo Curto, María del Carmen			
Profesorado	Iglesias Víctor, María Laura Vallejo Curto, María del Carmen			
Correo-e	mari.carmen.vallejo.curto@sergas.es			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descrición xeral	<p>A materia de enfermaría en saúde mental pretende dotar aos alumnos das ferramentas necesarias que lles permitan previr, recoñecer, tratar e manexar a *sintomatología das enfermidades mentais,prestando unha atención técnica e profesional acorde ás necesidades de saúde da poboación atendida e tendo en conta os avances técnicos e científicos actuais.</p> <p>Aprenderase a realizar plans de coidados enfermeiros utilizando a *taxonomía *NANDA baseándonos nos patróns funcionais de *Marjory Gordon, destinados ás persoas con enfermidade mental e a súa contorna. Ademais trataranse os aspectos legais e deontolóxicos relacionados coa saúde mental.</p>			

Competencias	
Código	
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións da saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións axeitadas para proporcionarlles axuda nesas situacións.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde dos individuos e grupos.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
C51	Coñecer os problemas de saúde mental máis relevantes nas diferentes etapas do ciclo vital, proporcionando coidados integrais e eficaces, no ámbito da enfermaría.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Saber la clasificación, clínica y tratamiento de los distintos trastornos mentales y los cuidados de enfermería asociados a ellos.	C10 C12 C24 C31 C32 C51

Contidos	
Tema	
Introdución á saúde mental.	TEMA 1. Historia da psiquiatría. TEMA 2. Concepto de saúde mental. Modelos explicativos do enfermar en Psiquiatría. TEMA 3. Enfermería de Saúde Mental e psiquiátrica: evolución ao longo da historia. Situación actual. TEMA 4. Rede asistencial e papel da enfermaría nos distintos dispositivos. TEMA 5. A entrevista en psiquiatría. TEMA 6. Clasificacións das enfermidades psiquiátricas. TEMA 7. Valoración psiquiátrica de enfermaría. Rexistros.
Comunicación e relación terapéutica.	TEMA 8. A comunicación terapéutica. Bases da relación co paciente
Terapias interactivas	TEMA 9. Tratamentos biolóxicos en psiquiatría: farmacoloxía, *TEC. TEMA 10. Tratamentos psicolóxicos TEMA 11. Actuación de enfermaría nos distintos tratamentos.

****Psicopatología**

TEMA 12. A exploración psicopatolóxica
 TEMA 13. Trastornos mentais orgánicos
 TEMA 14. Trastornos por abuso de sustancias
 TEMA 15. Esquizofrenia e outros trastornos **psicóticos
 TEMA 16. Trastornos do estado de ánimo
 TEMA 17. Trastornos de ansiedade
 TEMA 18. Trastornos **somatomorfos
 TEMA 19. Trastornos da conduta alimentaria
 TEMA 20. Trastornos do soño
 TEMA 21. Disfuncións sexuais
 TEMA 22. Trastornos do control de impulsos
 TEMA 23. Trastornos da personalidade
 TEMA 24. Trastornos máis habituais na infancia e a adolescencia
 TEMA 25. O paciente suicida
 TEMA 26. Urxencias en psiquiatría. O paciente axitado

Coidados de enfermaría nos distintos trastornos mentais TEMA 27. Consideracións éticas e legais no enfermo mental
 TEMA 28. Plans de coidados. Patróns funcionais.
 TEMA 29. Plans de coidados e actuación de enfermaría nos distintos trastornos mentais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	46	95	141
Seminarios	4	0	4
Obradoiros	1.5	0	1.5
Estudo de casos/análises de situacións	0	2	2
Probas de tipo test	1.5	0	1.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Obradoiros	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou grupais que desenvolven os estudantes.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar de hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminarios	Se realizarán seminarios de valoración psicopatolóxica y de contención mecánica
Obradoiros	Se realizará un taller de relaxación en ansiedade
Estudo de casos/análises de situacións	Se realizará un exercicio de valoración de casos clínicos

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminarios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Deste xeito, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A aplicación desta técnica pode ser presencial ou non presencial. Pódense empregar diferentes ferramentas para aplicar esta técnica como, por exemplo, chat, correo, foro, audioconferencia, videoconferencia, etc.	10	C10 C12 C24 C31 C32 C51

Estudo de casos/análises de situacións	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc	10	C10 C12 C24 C31 C32 C51
Probas de tipo test	Prueba con 50 preguntas tipo test con una sola respuesta verdadera.	80	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

J.Vallejo Ruicoba, **INTRODUCCIÓN A LA PSICOPATOLOGÍA Y A LA PSIQUIATRÍA**, 8ª edición,
 Joana Formés Vives, **ENFERMERÍA DE SALUD MENTAL Y PSIQUIÁTRICA. VALORACIÓN Y CUIDADOS**, 2ª edición,
NNN CONSULT,
 Carlos J. van-der Hofstadt Román, **TÉCNICAS DE COMUNICACIÓN PARA PROFESIONALES DE ENFERMERÍA**, 1ª edición,
 Joana Fornés Vives. Mª Consuelo Carballal Balsa, **ENFERMERÍA DE SALUD MENTAL Y PSIQUIÁTRICA. GUÍA PRACTICA DE VALORACIÓN Y ESTRATEGIAS DE INTERVENCIÓN**, 1ª edición,
 Louise Rebraca Shives, **ENFERMERÍA PSIQUIÁTRICA Y DE SALUD MENTAL CONCEPTOS BÁSICOS**, 6ª edición,
 I Eguiliuz, R Segarra, **Introducción a la Psicopatología.**, 3 edición,
 Kaplan & Sadock, **Sinopsis de Psiquiatria**, 11 edición,
 Demetrio Barcia Salorio, **Tratado de Psiquiatria**, 1ª edición,
 Jose Luis Galiana Roch, **Enfermería psiquiátrica**, 1ª edición,
 Elena Rodriguez Seoane, **Enfermería en la rehabilitación de la enfermedad mental severa**, 1ª edición,
 Andoni Anseán, **Manual de prevención, intervención y postvención de la conducta suicida**, 2ª edición,
 Luis Cibanal, **Técnicas de comunicación y relación de ayuda en ciencias de la salud**, 3ª edición,
NandaNocNic,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas III/V53G140V01306
 Prácticas clínicas IV/V53G140V01405
 Prácticas clínicas V/V53G140V01406

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermería xeriátrica e cuidados paliativos/V53G140V01304

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía/V53G140V01102
 Prácticas clínicas I/V53G140V01208
 Prácticas clínicas II/V53G140V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas clínicas III**

Materia	Prácticas clínicas III			
Código	V53G140V01306			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	18	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Povisa)			
Coordinador/a	Giráldez Miranda, Esperanza María			
Profesorado	Giráldez Miranda, Esperanza María Maldonado Arroyo, Alfonso Eduardo Marcial Pérez, José Ángel Muñíos Álvarez, Alicia			
Correo-e	mgiraldez@povisa.es			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descrición xeral	Materia destinada a la adquisición de competencia teórico - prácticas en relación con los cuidados y procedimientos de Enfermería en el ámbito de la atención especializada y la atención primaria.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional axeitada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar cuidados de enfermaría dirixidos ás persoas, familias ou grupos, orientados, aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cales se diagnostica, trata ou coida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermaría.
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural.
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles.
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, como individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto ás súas opinións, crenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional.
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas.
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade.
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz con pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde.
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermaría española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial en transformación.
B13	Aplicar os principios de financiamento sanitario e sociosanitario e utilizar axeitadamente os recursos dispoñibles.
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uní ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria.
B17	Realizar cuidados de enfermaría baseándose na atención integral de saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos cuidados de saúde.
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e a familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os cuidados integrais de enfermaría.
C19	Dirixir, avaliar e prestar os cuidados integrais de enfermaría, ao individuo, á familia e á comunidade.
C22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.

C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do ámbito, para atender ás persoas en situacións de saúde ou enfermidade como integrantes dunha comunidade.
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde dos individuos e grupos.
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
C35	Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e prever complicacións.
C36	Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
C37	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
C42	Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecer.
C44	Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a prever os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
C49	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
C50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
D2	Capacidade de organización e planificación.
D3	Capacidade de xestión da información.
D4	Resolución de problemas e toma de decisións.
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe.
D6	Habilidades nas relacións interpersoais.
D7	Razoamento crítico.
D8	Aprendizaxe autónoma.
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de participar en los cuidados que tengan como finalidad garantizar el mayor grado de independencia de las personas en sus necesidades básicas y específicas, en Atención Primaria, especializada y ámbito sociosanitario.	A2	B1	C4	D2
		B2	C8	D3
		B3	C11	D4
		B4	C12	D5
		B6	C17	D6
		B7	C18	D7
		B9	C19	D8
		B10	C22	D11
		B11	C23	
		B12	C24	
		B13	C25	
		B15	C29	
		B16	C31	
		B17	C33	
			C35	
			C36	
			C37	
		C42		
		C44		
		C49		
		C50		

Contidos

Tema	
Rotatorio de prácticas preprofesionais que permitan a aplicación e a adquisición de competencias e dos coñecementos teóricos e metodolóxicos da Enfermería á práctica clínica, en centros de Atención Primaria e Especializada	Realización das actividades referidas aos períodos de prácticas clínicas nos correspondentes servicios asistenciais, aplicando cuidados de enfermería básicos e específicos, segundo necesidades individuais de cada paciente, así como técnicas e procedimientros. Realización de portafolios en cada periodo.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	5	0	5
Estudo de casos/análises de situacións	10	30	40
Eventos docentes e/ou divulgativos	35	20	55
Prácticas clínicas	340	0	340
Informes/memorias de prácticas externas ou prácticum	5	0	5
Cartafol/dossier	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar de hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Sesións clínicas
Prácticas clínicas	O estudante desenvolverá as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión na área de Ciencias da Saúde.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	De forma previa á ubicación no servizo de destino, o profesor responsable do mesmo, expondrá ó estudante as características do servizo, tipoloxía de pacientes, así como a normativa vixente e o sistema de avaliación.
Estudo de casos/análises de situacións	Plantexaránse preguntas sobre o seguimento dun paciente ou evolución clínica do mesmo
Prácticas clínicas	O responsable do servizo realizará seguimento da evolución do estudante no desenrolo da súa actividade e resolverá as posibles incidencias que poidan xurdir.

Probas	Descrición
Informes/memorias de prácticas externas ou prácticum	O primeiro día explicarase ó alumno o xeito de cumplimentación, insistindo na importancia da súa valoración persoal sobre o cumprimento de obxectivos, relación co equipo profesional, relación co paciente e familia e no que reflexará as súas experiencias e valoración global.
Cartafol/dossier	O primeiro día explicarase ó alumno o xeito de cumplimentación, nel reflexarase o rexistro das actividades diarias que a/o estudante realiza ou observa diariamente, así como o grado de dificultade das mesmas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Estudo de casos/análises de situacións	O estudante realizará dous plans de coidados (PAEs) durante a súa rotación en unidades de hospitalización	10	A2 B1 C18 D2 B2 C19 D3 B3 C22 D4 B4 C23 D7 B6 C25 D8 B7 C29 B9 C42 B10 C44 B11 C50 B12 B16

Prácticas clínicas	Avaliación das competencias que adquire e demostra o/a estudante durante o desenvolvemento das súas prácticas en centros asistenciais. Avaliarase: Coñecementos teórico-prácticos. Actitudes. Habilidades. Cumprimento das normas.	80	A2	B1 B2 B3 B4 B6 B7 B9 B10 B11 B12 B13 B15 B16 B17	C4 C8 C11 C12 C17 C18 C19 C22 C23 C24 C25 C29 C31 C33 C35 C36 C37 C42 C44 C49 C50	D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D11
Informes/memorias de prácticas externas ou prácticum	Elaboración dun traballo no que o alumno refire as características da empresa, institución pública ou centro de investigación onde realizou as prácticas, e se describen as tarefas e funcións desenvolvidas.	5				
Cartafol/dossier	Documento elaborado polo estudante que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación.	5		B9 B11 B12 B13 B17	C8 C12 C17 C31 C35	D2

Outros comentarios sobre a Avaliación

A calificación definitiva calcularáse sobre un máximo de dez puntos, incluíndo todos os apartados citados na avaliación, incluíndo todos os apartados citados na avaliación reflexada na normativa de prácticas vixente para o curso 2016 - 2017.

No caso de que o/a estudante non entregue, en tempo e forma o cartafol e a memoria de prácticas, ademais dos PAES correspondentes, debidamente corrixidos e revisados polo profesor-titor, repercutirá negativamente na nota, restándoselle en cada un dos casos un 10% da calificación final.

Tendo en conta que ás prácticas clínicas III están vinculados dous periodos de prácticas, será necesario acadar unha calificación mínima de catro puntos sobre dez en en cada unha das avaliacións, para poder facer media coa calificación do outro periodo incluído nestas prácticas clínicas.

O estudante conta a súa disposición cunha normativa de asistencia a prácticas, de obrigado cumprimento, á que poderá acceder a través da páxina web da Escola.

Bibliografía. Fontes de información

NANDA, **Diagnósticos Enfermeiros: definicións e clasificación.**, ELSEVIER 2012-2014,
DOENGES, **PLANES DE CUIDADOS EN ENFERMARÍA**, McGraw-Hill,
CUIDEN/INDEX ENFERMARÍA, **Bases de datos de Enfermaría**,
María Teresa Luis Rodrigo, **Los diagnósticos enfermeros**, 9ª edición,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas IV/V53G140V01405
Prácticas clínicas V/V53G140V01406

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría clínica I/V53G140V01204
Enfermaría clínica II/V53G140V01205
Enfermaría comunitaria II/V53G140V01206
Farmacoloxía e dietética/V53G140V01203
Introdución á enfermaría clínica/V53G140V01201

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Fundamentos de enfermería/V53G140V01107

Prácticas clínicas I/V53G140V01208
